

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

**Інститут гуманітарних та соціальних наук
Кафедра історії та політичної теорії**

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Політична культура»**

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	Політологія
Статус	фахова
Загальний обсяг	6 кредитів ECTS (180 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
Викладач	Доц. Зенкін Михайло Васильович

Силабус призначено для допомоги опанування студентом навчального контенту з дисципліни, підготовки та проходження контрольних заходів.

Опис навчальної дисципліни.**Назва:** «Політична культура»**Код:** Ф 11**Галузь:** 05 «Соціальні та поведінкові науки»**Тип:** Фахова**Кількість встановлених кредитів:** 6**Курс:** 2-й**Семестр вивчення:** 1-й**Рівень вищої освіти:** бакалавр**Рік навчання:** 2-й**Кількість годин:** 180**Викладач:**

– Зенкін Михайло Васильович, доцент кафедри історії та політичної історії, кандидат історичних наук, доцент,
<https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/zenkin.php>

Результати навчання. Мати навички професійної комунікації; вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Форми організації занять.

- Навчальні заняття – лекції.
- Практичні заняття – семінарська заняття.
- Самостійна робота – підготовка до начальних занять.
- Контрольні заходи – екзаменаційна робота, захист семінарських робіт.

Мета вивчення дисципліни. Формування результатів навчання щодо розуміння значимості моральної складової легітимізації правлячого режиму, політичної самоорганізації суспільства, політичних процесів в цілому, сутності взаємозв'язку моралі і політики, політичної культури, уявлення про політику та індивідуальної картини світосприймання.

Календарно-тематичний план

Тематичний план та розподіл обсягу часу з дисципліни «Політична культура»

Курси, чверті	Тижні (11 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг годин		
			аудит.	самост.	разом
ЛЕКЦІЇ					
2 курс, 1 чверть	1	1. Поняття і сутність політичної культур	2	31	43
	2	3. Структура політичної культури	2		
	3	4. Типологія політичної культури	2		
	4	5. Особа і політика	2		
	5	6. Політична еліта і лідерство	2		
	6	7. Демократія і диктатура	2		
	7	Контрольні заходи	4		
2 курс, 2 чверть	1	8. Теорії і моделі демократії	3	26	41
	2	9. Культура політичного управління	3		
	3	10. Культура політичного управління (продовж.)	3		
	4	11. Політичний ризик як феномен політичної культури	3		
	5	12. Культура розв'язання політичних конфліктів	3		
	6	Контрольні заходи	4		
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ					
2 курс, 1 чверть	1	1. Поняття та сутність політичної культури	2	44	56
	2	2. Політична свідомість	2		
	3	2. Елементи політичної культури	2		
	4	3. Особа і політика	2		
	5	4. Особа і політика (продовж.)	2		
	6	5. Політичні еліти і лідери	2		
2 курс, 2 чверть	1	6. Авторитаризм і демократія	2	30	40
	2	7. Демократія: сутність, теорії, моделі	2		
	3	8. Культура політичного управління	2		
	4	9. Політичні ризики та їх врегулювання	2		
	5	10. Культура розв'язання політичних конфліктів	2		
Контроль підсумковий 2 чверть - екзамен	РАЗОМ		49	131	180
	Лекції		27	57	84
	Практичні заняття		22	74	96

Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання.

Лекції – ілюстративно-наочне навчання (пояснення, бесіда, мультимедійна презентація).

Семинарські заняття – навчання на базі кафедри історії та політичної теорії(виконання семінарських робіт, їх захист).

Самостійна робота (індивідуальна контрольна робота – особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Результати вивчення дисципліни. Очікувані результати освоєння дисципліни зводяться до наступних навичок і умінь:

- Мати навички професійної комунікації;
- Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах;
- Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності;
- Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Література для вивчення дисципліни

1. Бжезинский З. Великая шахматная доска. – М., 1998.
2. Бляхер Л.Е. Моральная экономика и моральная политика // Политические исследования. – 2001. – № 1.
3. Выдрин Д. Политика: история, технология, экзистенция. – К., 2001.
4. Гаджиев К.С. Политическая философия. – М., 1999.
5. Дубин Б. Режим разобщения. Новые заметки к определению культуры и политики.//Pro et contra. – 2009. - январь-февраль.
6. Запасник М. Ложь в политике //Философские науки. –1991. – № 8.
7. Иноземцев В.Л., Кузнецова Е.С. Глобальный конфликт XXI в. // Политические исследования. – 2001. – № 1.
8. История этических учений: Учебник / Под ред. А.А. Гусейнова. – М., 2003.
9. Кривицька О. Толерантність чи конфронтація: вектори етноконфліктного потенціалу України // Людина і політика. – 2001. – № 6.
10. Най-младший Дж. «Мягкая сила» и американо-европейские отношения // Свободная мысль-XXI – 2004. - №10. //www.postindustrial.net
11. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология /Под ред. В.Иноземцева). – М., 1999.
12. Ольшанский Д.В. Политическая психология: Учебное пособие для вузов. СПб, 2002.

13. Ольшанский Д.В. Психология масс: Учебное пособие для вузов. СПб, 2002
14. Политическая культура: Учебное пособие для вузов. Под ред. Г.Д.Тулъчинского. М., 2014
15. Політологія /Под ред. О.В.Бабкіної. – К., 2001.
16. Философия власти (под ред.. В.В.Ильина). – М., 1993.

Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
75...89	добре / Good
60...74	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється для зарахування кредитів за дисципліною відповідно до результатів підсумкового контролю.

Кредити за навчальною дисципліною зараховується, якщо добувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Форми оцінювання.

- Поточний контроль – письмова контрольна робота та усне опитування.
- Оцінювання виконання та захисту семінарських робіт.
- Підсумковий контроль – екзаменаційна робота у письмовій формі.

Питання на екзамен

1. Термін «культура» і його трактовки.
2. Культура і політика. Походження політичної культури.
3. Концепції політичної культури.
4. Функції політичної культури та їх характеристика.
5. Політична свідомість: сутність, структура, типи.
6. Підходи до структурування політичної культури.

7. Компоненти політичної культури.
8. Політична символіка.
9. Субкультура, контркультура.
10. Типологія Г.Алмонда і С.Верби («Громадянська культура»).
11. Окрема типологія Г.Алмонда.
12. Так звані «інші» типології.
13. Східна та західна політична культура і Україна.
14. Поняття політичної соціалізації і її теорії.
15. Процес соціалізації: етапи, типи.
16. Поняття політичної участі і її теорії.
17. Форми політичної участі.
18. Політична поведінка і її види.
19. «Натовп» і «маса у процесі політичної поведінки».
20. Політична активність і пасивність: їх причини і наслідки.
21. Сутність і теорії політичних еліт.
22. Функції еліти і її типології.
23. Сутність і типологія політичного лідерства.
24. Вожді і лідери.
25. Перший етап у вивченні авторитаризму (В.Райх, Е. Фромм, А. Маслоу).
26. Другий етап у вивченні авторитаризму і його представники.
27. Конформізм і консерватизм у авторитаризмі.
28. Умови формування авторитаризму.
29. Авторитарна особистість.
30. Демократична особистість і демократія.
31. Демократія: підходи до визначення і принципи.
32. Теорії демократії: загальна характеристика.
33. Колективістські теорії.
34. Індивідуалістичні теорії.
35. Плюралістичні теорії.
36. «Сучасні» теорії.
37. Теорія поліархії Р.Даля
38. Передумови і моделі переходу до демократії. Демократизація.
39. Форма демократії і їх історична трансформація.
40. Політичне управління і його фази (загальна характеристика).
41. Постановка цілей.
42. Процес прийняття рішень. Державне управління і політика.
43. Теорії процесу прийняття рішень (Г. Саймон, Г. Лассуел, Д. Істон).
44. Політичні рішення: етапи, методи, типи.
45. Компроміс, консенсус, гегемонія як методи прийняття рішень.
46. Реалізація політичних рішень.
47. Управлінський цикл, його функції і принципи.

48. Проблеми і завдання вирішення політичних конфліктів.
49. Шляхи і засоби вирішення політичних конфліктів.
50. Задачі і методи діяльності суб'єкта управління політичними конфліктами. Умови їх вирішення.
51. Види конфліктів і особливості їх вирішення.
52. Переговори як засіб вирішення політичних конфліктів.
53. Посередництво і його типи.
54. Компроміс і консенсус у вирішенні політичних конфліктів.
55. Політична криза і шляхи її подолання. Поняття ризику. Причини виникнення.
56. Властивості політичного ризику.
57. Фактори політичного ризику.
58. Радикалізм і політичний ризик.
59. Класифікація політичного ризику.
60. Управління ризиком.